

ZPOW.6126.2.2023

UCHWAŁA NR 170/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 12 września 2023 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Nowa Lewica
od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach

Na podstawie art. 218 § 2 w związku z art. 258 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Nowa Lewica, złożonego przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego tego Komitetu, od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach z dnia 8 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Nowa Lewica w okręgu wyborczym nr 47 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą Okręgowej Komisji Wyborczej w Siedlcach z dnia 8 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Nowa Lewica w okręgu wyborczym nr 47 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., zwaną dalej „uchwałą”, Okręgowa Komisja Wyborcza w Siedlcach, zwana dalej „Komisją”, odmówiła rejestracji kandydata na senatora – Marka Bielca – zgłoszonego w okręgu wyborczym nr 47 przez Komitet Wyborczy Nowa Lewica, zwany dalej „Komitetem”, z powodu dołączenia do zgłoszenia tylko 1 940 prawidłowych podpisów wyborców popierających zgłoszenie kandydata, tj. niespełnienia wymogu określonego w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 11 września 2023 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Nowa Lewica do zgłoszenia Kandydata.

W odwołaniu Pełnomocnik Wyborczy wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i o rejestrację Marka Bielca, tj. zgłoszonego kandydata na senatora w okręgu wyborczym nr 47 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r., względnie o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Komisji do ponownego rozpoznania.

Wnoszący odwołanie zarzuca uchwale naruszenie:

- 1) art. 218 § 1 Kodeksu wyborczego z powodu niewłaściwego uzasadnienia;
- 2) art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego z powodu niezastosowania trybu określonego w tym przepisie.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Jak słusznie wskazuje wnoszący odwołanie przepisy Kodeksu wyborczego nie określają szczegółowo sposobu sporządzenia uzasadnienia, o którym mowa w art. 218 § 1 Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że przedstawiony zarzut dotyczący niewłaściwego uzasadnienia jest bezzasadny w omawianej sprawie. Niezarejestrowanie kandydata wynika wyłącznie z powodu niedołączenia do zgłoszenia wystarczającej liczby podpisów poparcia. Natomiast szczegółowa statystyka wad poszczególnych zakwestionowanych podpisach została przedstawiona w załączniku do uchwały. Dlatego też zarzuty w tym zakresie są niezrozumiałe i niezasadne.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że zgodnie z art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte w sposób, o którym mowa w art. 265 § 3 i 4 Kodeksu wyborczego, podpisami co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Należy szczególnie podkreślić, że zgodnie z art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego „Wyborca udzielający poparcia zgłoszeniu kandydata na senatora składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania, numeru ewidencyjnego PESEL oraz daty udzielenia poparcia.”. Zatem to nie Państwowa Komisja Wyborcza

i Komisja, lecz ustawodawca wprost przesądził o konieczności czytelnego wskazania wszystkich wymienionych wyżej danych (poza własnoręcznym podpisem) w wykazie osób udzielających poparcia m. in. dla zgłoszenia kandydata na senatora. Ponadto zasady dotyczące prawidłowego podania wszystkich danych w wykazie podpisów obywateli udzielających poparcia dla zgłoszenia kandydata są od wielu lat takie same we wszystkich wyborach. Ścisłe spełnienie ustawowych warunków przez udzielającego poparcia jest zatem niezbędne, gdyż niedotrzymanie chociażby jednego z nich uniemożliwia sprawdzenie, czy popierający zgłoszenie ujęty jest w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, a tym samym, czy posiada prawa wyborcze pozwalające na udzielenie poparcia w danym okręgu wyborczym. Zgodnie bowiem z art. 265 § 5 Kodeksu wyborczego poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora może udzielić wyłącznie wyborca stale zamieszkały w danym okręgu wyborczym. W związku z tym tylko adres zamieszkania może wskazać, czy spełniony został wymóg określony w powołanym przepisie. Zgłoszenie kandydata na senatora dokonane przez Komitet Wyborczy Nowa Lewica zawierało aż 345 błędnych podpisów wynikających ze wskazania innego adresu niż adres ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m.in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składające podpisy znają swój adres zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że fakt, iż m.in. na wykazie podpisów popierających zgłoszenie kandydata na senatora należy podać adres zamieszkania, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, wynika wprost z art. 5 pkt 9 i 14 Kodeksu wyborczego. Zgodnie bowiem z powołanymi przepisami, ilekroć w Kodeksie wyborczym jest mowa o:

- 1) stałym zamieszkaniu – należy przez to rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu;
- 2) adresie zamieszkania – należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba

faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza ponadto, że zgodnie z art. 18 § 2 Kodeksu wyborczego Centralny Rejestr Wyborców potwierdza prawo wybierania. Jak natomiast wprost wynika z art. 18 § 3 pkt 4 Kodeksu wyborczego Centralny Rejestr Wyborców służy do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi. Z powołanego przepisu wynika zatem, że do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z udzieleniem poparcia organy wyborcze wykorzystują, w zależności od stwierdzonych wątpliwości, w zakresie części podpisów albo wszystkich podpisów, Centralny Rejestr Wyborców. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że analogiczne zasady stosowane są od lat i takie działanie uznane jest za prawidłowe w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych.

Dlatego też adres wskazywany przez wyborcę na wykazie podpisów poparcia dla kandydata na senatora musi być zgodny z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza jednocześnie, że bezzasadne są wątpliwości dotyczące braku omówienia powodów zakwestionowania poszczególnych podpisów, braku wyjaśnienia sposobu i trybu ich weryfikacji oraz nieprzedstawienia brzmienia ani niewyjaśnienia znaczenia przepisów stosowanych w tym zakresie przez Komisję. Nie jest to bowiem rola okręgowych komisji wyborczych. Są one bowiem do zweryfikowania, czy podpisy spełniają warunki określone w Kodeksie wyborczym. Zarzuty te wynikają wyłącznie z nieznaności zasad dotyczących funkcjonowania rejestru wyborców i ujmowania (przypisywania) wyborców w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały albo właściwym dla adresu stałego zamieszkania. Źródłem kwestionowania przez komisję poszczególnych podpisów jest brak zrozumienia podstawowych i funkcjonujących od wielu lat sposobu rejestracji wyborców. Zasadą jest, że w Centralnym Rejestrze Wyborców wyborcy zameldowani na pobyt stały na obszarze danej gminy są z urzędu

ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały. Ewentualnie, jeżeli taka jest wola wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały w tej gminie, są oni ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie wnioski do urzędu gminy właściwego dla miejsca zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla także, że przed wprowadzeniem Centralnego Rejestru Wyborców obowiązywały dokładnie takie same zasady. Różnica polegała na tym, że rejestr wyborców prowadzony był odrębnie w systemach informatycznych poszczególnych gmin, a nie w systemie udostępnionym przez Ministerstwo Cyfryzacji.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje ponadto, że budzące wątpliwości osoby wnoszące odwołanie stwierdzone przez Komisję nieprawidłowości w podpisach, w szczególności w adresach zamieszkania wynikają przede wszystkim z faktu, iż wyborcy nie realizują obowiązku meldunkowego, o którym mowa w art. 24 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, z późn. zm.). Jeżeli wyborcy dokonywaliby zameldowania na pobyt stały w miejscu stałego zamieszkania, wówczas – jak wskazano wyżej – byłoby z urzędu ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały. W takim przypadku to Państwo wykonywałoby za nich czynności związane z ewidencjonowaniem ich w Centralnym Rejestrze Wyborców, gdyż w taki sposób zostały skonstruowane przepisy, że w przedstawionej sytuacji wyborca nie musi nic robić, aby zostać ujętym w rejestrze. Natomiast jeżeli wyborca z jakichś przyczyn nie jest zameldowany na pobyt stały w miejscu stałego zamieszkania, to powinien złożyć wniosek do urzędu gminy właściwego dla miejsca zamieszkania o ujęcie go w obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania, tj. wniosek, o którym mowa w art. 19 § 3 Kodeksu wyborczego. W odmiennym przypadku wyborca niezależnie od tego, że zamieszkuje w innym miejscu, to w Centralnym Rejestrze Wyborców w dalszym ciągu będzie figurował pod adresem właściwym dla miejsca zameldowania na pobyt stały. Z kolei, jeżeli wyborca nie jest zameldowany na pobyt stały w żadnej gminie i nie został ujęty w obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania na swój wniosek w żadnej

gminie, to mimo posiadania praw wyborczych, ze względu na niespełnienie przez niego formalnych warunków, wskazany przez niego np. na wykazie wyborców popierających zgłoszenie kandydata na senatora adres nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 5 pkt 9 i 14 Kodeksu wyborczego i nie może zostać uwzględniony.

Mając powyższe na uwadze zarzuty dotyczące kwestionowania poszczególnych podpisów są nieuprawnione, gdyż nieuznane podpisy poparcia dotyczą w większości tych przypadków, w których osoby udzielające poparcia wskazują niezgodny z Kodeksem wyborczym adres zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza odnosząc się natomiast do zarzutu dotyczącego naruszenia art. 217 Kodeksu wyborczego stwierdza, że działania podejmowane przez Komisję były działaniami realizowanymi w normalnym trybie postępowania przy weryfikacji podpisów, a nie działaniami na podstawie art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego. Komisja nie miała bowiem wątpliwości w zakresie nieuznawania poszczególnych podpisów poparcia.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że wyjaśnienia wyborców, o których mowa w art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego, o czym mowa w odwołaniu, dotyczyć mogą jedynie potwierdzenia w szczególnych przypadkach, czy dany wyborca udzielał poparcia (np. w razie podejrzenia sfalszowania podpisu tego wyborcy, tj. wpisania danych osoby bez jej wiedzy), a nie na uzupełnianiu nieprawidłowo podanych w wykazie danych. Przyjęcie odmiennej interpretacji, tj. umożliwienie w rzeczywistości poprawienia danych w wykazie poprzez np. uzupełnienie nieczytelnego imienia i nazwiska, wpisanie lub poprawienie błędnie podanego numeru PESEL albo uzupełnienie adresu, byłoby sprzeczne z regulacją, o której mowa w art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego. Takie same zasady stosowane są wobec wszystkich komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach. Dlatego też zarzuty w tym zakresie są bezzasadne.

Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że Komisja wskazała w uchwale, że do zgłoszenia kandydata na senatora – Marka Bielca – dołączono 278 arkuszy z podpisami 2 696 wyborców popierających kandydata na senatora, z czego 1 940

podpisów uznano za złożone prawidłowo, a 756 podpisów za nieprawidłowe.

Za nieprawidłowe Komisja uznała:

- 1) 2 podpisy z powodu braku nazwiska, imienia;
- 2) 29 podpisów z powodu wpisania innego nazwiska lub imienia;
- 3) 13 podpisów z powodu nieczytelnego lub niepełnego nazwiska, imienia;
- 4) 345 podpisów z powodu podania innego adresu;
- 5) 61 podpisów z powodu niepełnego lub nieczytelnego podania adresu;
- 6) 52 podpisy z powodu błędnego, niepełnego lub nieczytelnego nr PESEL;
- 7) 95 podpisów z powodu nieodnalezienia w Centralnym Rejestrze Wyborców osoby wg podanego nr PESEL;
- 8) 83 podpisy z powodu braku praw wyborczych w danym okręgu wyborczym;
- 9) 12 podpisów z powodu daty poparcia innej niż dopuszczalna lub brak daty;
- 10) 18 podpisów z powodu udzielenia poparcia na karcie wykazu zawierającej dane niezgodne z przepisami Kodeksu wyborczego;
- 11) 46 podpisów z powodu wielokrotnego podpisu tego samego wyborcy.

Państwowa Komisja Wyborcza w związku ze złożonym odwołaniem w dniu 11 września 2023 r. raz jeszcze sprawdziła wszystkie zakwestionowane przez Komisję podpisy poparcia wykorzystując do tego Centralny Rejestr Wyborców. Państwowa Komisja Wyborcza, po dokonaniu ponownej weryfikacji podpisów zakwestionowanych przez Komisję, uznała za prawidłowe 43 podpisy spośród 756 podpisów, które zostały uprzednio zakwestionowane przez Komisję.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że mimo ponownej weryfikacji podpisów zgłoszenie kandydata nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż liczba prawidłowych podpisów wyniosła 1 983.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 w związku z art. 258 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały Pełnomocnikowi Wyborczemu przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu

Najwyższego w terminie 2 dni od daty jej podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej:

Sylwester Marciniak .....

Zastępca Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wojciech Sych .....

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Ryszard Balicki .....

Dariusz Lasocki .....

Liwiusz Laska .....

Maciej Miłoś .....

Konrad Składowski .....